

SLOVENSKI GOSPODAR

List ljudstvu v pouk in zabavo.

Članek, ki vsebuje le večje s pošiljano vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 6 K, pol leta 3 K in za četrta leta 1-50 K. Naročnina za Nemčijo 8 K, za druge države naročnina 10 K. Naročnina se pošilja na: Upravništvo „Slovenskega Gospodarja“ v Mariboru. — List se pošilja do odgovora. — Če naročnik želi, da mu list pošilja do odgovora, mora to posebno opozoriti. — Posamezni listi stanejo 12 vin. — Uredništvo: Koroska cesta št. 5. — Rokopis se ne vrača. — Upravništvo: Koroska cesta št. 5, Maribor. — Inzerate in inserate in reklamacije. — Inzerate na plačilo od enostopne plačevanja za enkrat 24 vin., ali kar je isto, 1 kvadratni centimeter prostora stane 16 vin. Za večkratne oglaševanje popusti. V oddelku „Mala znamenja“ vsake beseda 5 vin. Parke in zabave vsake petkrat 24 vin., izjave in Poštasto 36 vin. — Inzerate se sprejemajo do torka opoldne. — Neopretni odgovori se pošiljajo brez.

Položaj.

Vsi jugoslovanski državni poslanci so se združili v en klub ter ga imenovali Jugoslovanski klub. Ko so Nemci začeli zahtevati, da se mora na severu odcepiti od Avstrije Galicija in na jugu Dalmacija, je bilo potrebno, da tudi jugoslovanski poslanci povedo svoje mnenje, kaj mislijo o kupčijah nemških strank s tako važnimi krovovinami, kakor sta Dalmacija in Galicija. Jugoslovanski poslanci so se postavili na stališče, da obsajajo vsako odcepitve in vsako ločitev, da hočejo za vsako ceno ostati v mejah naše preslavne habsburške monarhije in da namesto ločitve hočejo združitve vseh v naši monarhiji živečih Slovencev, Hrvatov in Srbov pod žezlom habsburško-lotarinske vladarske hiše. To in nič drugega je izjavil tudi njih načelnik dr. Korošec v prvi seji državnega zbora.

One nemške stranke, ki že od nekdaj želijo oslabilo Avstrijo in jo spraviti v odvisnost od Nemčije in ki so vsled tega zahtevale, da se morata odcepiti Galicija in Dalmacija, so zaradi stališča jugoslovanskih poslancev postale strašno vznemirjene. Izmišljajo si največje budalosti. Kajpada po stari nepošteni navadi so začele celo sumničati in ovajati, češ, da hočemo razbiti Avstrijo, da skilimo v Srbijo, čeravno je ni več, in kar je takih čenč še več. Toda res je le to: Mismo in hočemo ostati v Avstriji, toda združeni, a nočemo biti drugim narodom za hlapca, nočemo pa tudi, da bi naša država Avstrija bila drugim samo privesek. Neodvisno, močno habsburško monarhijo hočemo, in mi združeni Slovenci, Hrvati in Srbi bomo njeni najboljši in najzvestejši stražarji na Balkanu in ob Adriji.

Lahko na ves glas povemo, da naši poslanci glede združenja v habsburški monarhiji živečih Slovencev, Hrvatov in Srbov zastopajo isto mnenje, ka-

kor ga zastopa tudi sedanja vlada. Cesarju je vlada odsvetovala priseči na ustavo ravno za raditega, da lahko ob mirovnem sklepu s cesarsko voljo združi pod svojim žezlom v monarhiji živeče Jugoslovane, jih osvobodi nadvlade tujih narodov ter jih upostavi na jugu Avstrije za branitelje državne in vladarske misli. Da je temu res tako, je pač najboljšo spoznati iz izjav, ki so jih oddali avstrijski socialdemokratje na mirovnih sestankih v Stokholmu. Tudi oni zahtevajo združenje vseh v avstro-ogrski državi živečih Jugoslovancev. Znano pa je, da naši socialdemokrati v Stokholmu govorijo sicer na svojo lastno odgovornost, vendar pa so imeli, predno so odšli v Stokholm, z našimi državniki obsežne pogovore glede avstrijskih vojnih ciljev.

Nemške stranke si morajo biti v svesti, da so oni časi minili, ko se je v Avstriji glede notranje preuredbe poslušal le njihov glas. Kri naših jugoslovanskih junakov, in te krvi ni malo, nam je izvojevala v vrstah avstrijskih narodov odlično stališče. Ako hočejo nemške stranke res močno, na vse strani politično in gospodarsko neodvisno Avstrijo, potem morajo kmalu opustiti skiljenje čez meje in z nami vred začeti delati za enakopravnost in enakovrednost vseh v Avstriji živečih narodov. Predpisovati pa si tudi od Nemcev več ne damo, kako si našo domovino Avstrijo najudobnejše uredimo za svoje srečno in stalno stanovanje.

Državni zbor.

Dunaj, 3. junija.

Začetkoma vojske se je veliko sumničilo in ovajalo zaradi veleizdajškega mišljenja avstrijskih Slovanov. Mogoče, da je tu ali tam bil res kdo naziranja, ki je brezuvetno obsodbe vredno, a na Stajerskem in Koroskem smo se prepričali, da si je le narodno in versko sovraštvo naslikalo veleizdajške

strahove na steno. Toda recimo, da bi bili res vsi krivi, ki so bili osumničeni, da bi se res tako daleč spozabili, kakor so hoteli naši narodni sovražniki, še tudi v tem slučaju bi se lahko reklo — in to nam nemški poslanci brez pridržka priznavajo — da smo avstrijski Slovani preizkušnjo svetovne vojske boljše prestali, kakor bi jo avstrijski Nemci v enakem slučaju. Avstrija je morala iti v boj tudi proti slovenskim državam, a vsi njeni slovanski narodi so šli voljno in požrtvovalno z njo vred rama ob rami. Če je par posameznikov drugače ravnalo, je obžalovanja vredno.

Prva seja državnega zbora je po stari navadi odločena samo za to, da se uredijo notranje zadeve, volitev predsedništva, zapisnikarjev itd. Ob tej priliki so oddajale stranke vsakokrat svoje visokopolitične izjave. Tako tudi letos. Jugoslovani so se letos izrekli za združenje vseh v monarhiji živečih Slovencev, Hrvatov in Srbov pod habsburškim žezlom. Nič novega niso povedali, vse to je že bilo znano cesarju in narodom, vendar so nemški modrijani in njih listi svetohlinsko obrnili svoje oči proti svojim volilcem, ter jim rekli: Glejte, že zopet prihajajo s svojimi narodnimi zahtevami! Mi pa smo morali skozi tri leta mirno poslušati, kako so hoteli Avstrijo udinjati v politično, gospodarsko in vojaško odvisnost od Nemčije, kako so hoteli ponižati našo habsburško hišo na nižino nemških majhnih držav, kako so nam hoteli oddati Galicijo in Dalmacijo in kako so nam hoteli

LISTEK.

Klofuta.

(Konec.)

Leseno trdi objem od dveh strani je zapozneli noske tako stisnil, da se je posolzil v debelo dolgih, krvavih curkih.

Nepričakovani krvavi ušcip v orjaško mogočni nos smo videli vsi potniki pri oknih in tudi moj konduktar.

Krvavo žalostni prizor je bil za kričavega mustačarja ne pomilovanja vredna zaloigra, ampak najbolj smešna burka. Na ves glas se je zakrohotal, fleskal oveseljen z rokami in se tolkel po kolenah. Smeš ga je tako potresaval, da se brizgati ni mogel na piščal. Samo lopatasto desnico je dvigal v znamenje, da se vlak lahko odpelje.

V trenutkih, ko je naš Goljat odpravljaj vlak, se je ponudil nam gledalcem nezabni prizor, ki je pa za z roko mahajočega sprevočnika dokaj sramotna zaloigra.

Za konduktarjevim hrptom se je pojavila bliskoma ženska postava visoke rasti, razmršenih las, krvavečega, izvanredno na dolgo raslega nosu in na pol oblečena.

Ta babnica je zamahnila od zadaj z desnico in kot bi trenil, se je oprijela sprevočnikovega lica — mastna klofuta.

Naš junak je zatulil kot smrtno zadet tur, a vsled presenečenja je obtičal kot prabit od tople zaušnice na mestu. Še le krohot potnikov ga je streznil v toliko, da se je pognal za sovražnikom.

Ženska zločinka ga seveda ni čakala. A rešil je ne bi bil pobeg, ampak le edino le odhod vlaka. Istočasno, ko se je obrnil konduktar za predzno ba-

buo, je vlak zavrisnil in oddrdrali smo.

V onih sekundah od zaušnice do odhoda vlaka ne bi bil rad za nobeno ceno v sprevočnikovi koži. Po nedolžnem oklofutani siromak je bojeval v tem času hud notrajen boj. Stal je kot nekoč Herkul na razpotju v negotovost: ali bi jo ubral za pretepačo, da se opravičeno maščuje, ali bi skočil na vlak, kamor ga je klicala služba?

Moj spremljevalec se je pokazal tokrat blagodušnega junaka, ne po zunanosti, pač pa po sre in duši.

Odločil se je po zgledu starogrškega Herkula za čednost, za vestnost v službi. Pustil je pogon za razjarjenega baba in se odpeljal z nami.

K meni ga ni bilo na celi poti več. Nekam med zadnjimi vozovi je bil izginil. Jaz ga nisem več videl na nobeni postaji. Nikdo ni odslej tako gromeče preklicaval imen postaj, nikdo ni več tako preklicano dolgo in močno pihal v piščalko.

Nemarnosti v službi tokrat z žensko roko okleščenem konduktarju ne bi mogel zameriti in steti v zlo nikdo ne. Vsaka klofuta boli, najbolj pa mora le grizti in ščipati na znotraj zaušnica, dar — ženske roke. Kot v nameček je bil ta sramotni udarec vnebo vpijoče krivičen. Moj goljatski sopotnik se je bauri samo smejal kod vsak izmed nas, nos in kri ji je pa iztisnil terebasti debeloglavec. Kaj se je zgodilo z njim? Nič! Nemeneč se za krvavi prizor, je obsedel na klopi s časnikom v rokah in z vržinko v ustih.

Jaz pa mislim še danes, da se je ta po krivem udarjeni konduktar po podarjeni klofuti skrtil zaradi tega, da je lahko razmotrival nemoteno: o svetovni vojni, o pred nekom krivični zaušnici, o krvavečem nosu in o nekaznovano brezbriznem krofaču.

Po teh prečitanih vrsticah se naj poglubi vsak bralec po sprevočnikovem vzoru in našel bo sličnost med: svetovno vojno, klofuto, krvavim nosom in ra-

vnodušnim krivcem-debeloglavcem, ki je po vseh teh burnih prizorih na postaji v Werndorfu pušil svoja vržinka ter škilil v časopis. Ta zapisani, resnični doživljaj, dragi bralec, ti bo tudi, če ga preuhtas, ključ do zaželjenega miru. Pomni, da svetovno krivične klofute ne bodo nikdar maščevane s pestjo!

Gostija.

(Januš Golec.)

Na dušo, čast in poštenje bi se lahko zaklel za mirno vestjo po podedovanju slovenski navadi, da je poznalo na Remšniku vse Plajtovega Fičeta.

Glavni podporniki časti in ugleda pri nas na kmetih so pač: bogastvo, županstvo in cekmeštrija. Mar li mislite, da je bil naš Plajt bogatin? Kaj sel Ptiči imajo svoja gnezda, lisice svoje brloge; Fiče pa ni toliko posedoval na lastno kot tice pod nebom in zverj na zemlji. Remšniškemu županu, ali kakom smo ga nazivali vsi spoštljivo „gospod bürgermajster“, se je odkrival Plajt priklanjaje že na metre oddaljenosti. Kdor pred vaškim „bürgermajstrom“ zrači klobuk, ni sam župan.

Sv. Juriju, farnemu patronu, je Fiče opravljal hvalevredno službo, saj mu je ob nedeljah in praznikih med službo božjo podpiral zvonikov vogal; toda kljub tej mnogoletni podpori pa mu ni zapal g. župnik cerkvenih ključev. Fiče ni bil niti cekmašter.

Poznana priljubljen je bil po vseh remšniških grobenih in grabah, a ni posedal niti denarja niti ni sedel na županskem stolu niti ni nadziral cerkvene blagajne. Če sem bil kedaj v zadregi, da opišem in zaupam bralecem po imetju in zmožnostih glavnega junaka, sem gotovo tokrat. Plajtov Fič ni bil nič po imetju, še manj pa po dostojanstvu. A poznalo in ljubilo ga je vse. Ob palici ljubezni in občega